

Descoperirile întâmplătoare fac ca numeroase piese de interes arheologic și științific să apară la lumina zilei. Unele au șansa să ajungă într-un muzeu sau colecție școlară de multe ori "fără identitate" adică fără să se știe unde au fost descoperite și în ce condiții. Altele sunt "îngropate" de uitare și rătăcite chiar de descoperitor. Redescoperite, uneori, de urmași sunt fie considerate "niste vechituri fără valoare", fie vândute (donate) unor colecționari care din pasiune pentru trecutul nostru istoric le păstrează cu sfințenie și încearcă chiar să le introducă în circuitul științific. De cele mai multe ori, însă, prezentarea lor este foarte greu de realizat pentru că, așa cum am precizat, nu le cunoaștem identitatea, nu le știm contextul în care au fost descoperite, iar cei care încearcă să le identifice trebuie, mai întâi, "să le facă să vorbească" cum îi plăcea să se exprime într-o asemenea situație acad. C.S. Nicolăescu-Plopșor.

O soartă asemănătoare au și obiectele la care ne vom referi în continuare. Ele au fost achiziționate de dl. I. Georgescu și fac parte dintr-o colecție mai mare; o parte dintre acestea au fost chiar publicate¹.

Pieseile despre care vom discuta aparțin, din punct de vedere cronologic, unor perioade (epoci) istorice diferite și sunt lucrate în cazul nostru din silex, os, piatră, lut și aramă. Le vom prezenta în continuare pe localități.

Comuna Giurgița

Cu ani în urmă s-au descoperit întâmplător în punctul "Măgura Curmătura" mai multe unelte preistorice și ceramică lucrată cu mâna. Câteva dintre piese, mai exact trei lame din silex de culoare maronie, un răzuitor, (fig. 1/1-4) un "cuțitaș" din silex de culoare vânăt-negricioasă (fig. 1/6) și o dălțiță confecționată din piatră de râu de culoare cenușie sau numărat printre acestea.

Dălțița este lucrată îngrijit, bine șlefuită și are tăișul ascuțit realizat în formă "de pană", (fig. 1/5). Din punct de vedere istoric acestea aparțin, la modul general, epocii neolitice.

Comuna Cerăț

În loc necunoscut și la o dată greu de precizat s-au descoperit întâmplător două obiecte preistorice, care pot fi atribuite, tot epocii neolitice. Este vorba de o dălțiță din os, de formă tronconică, lucrată îngrijit. Tăișul, realizat în forma de "pană", pe partea interioară a spăturii este foarte bine ascuțit și măsoară cca. 3 cm (fig. 1/7).

A doua piesă găsită în alte împrejurări este un topor-daltă de dimensiuni relativ mari: înălțimea atinge cca 15,5 cm, iar partea activă (tăișul) măsoară aproape 9 cm. El a fost executat dintr-o piatră de râu rezistentă, de culoare cenușie-închisă cu pigment verde. Se aseamănă ca formă cu dălțița. Prezintă urme de folosire și este șlefuit, mai îngrijit, doar pe una din fețe. Tăișul este realizat în formă de "pană" pe fața mai puțin îngrijită (fig. 1/8) la fel ca și la dălțița de os.

Comuna Giurgița

Greutatea din lut ars folosită la războiul de țesut vertical a fost descoperită în punctul "Măgura Curmătura". Are formă piramidală și cântărește cca 1 kg. Baza este dreaptă, în formă de patrat, iar capătul superior, unde se află și orificiul pentru agățat area colțurile rotunjite.

Culoarea este gălbui-castanie, iar la exterior cenușie, datorită faptului că a fost găsită într-un strat de cenușă care încă se mai păstrează pe suprafața obiectului. Cenușa provine de la locuința incendiată care adăpostea războiul de țesut. Deteriorări prezintă doar în partea superioară pe una din laturi, deasupra orificiului unde are o porțiune căzută.

¹ I. Georgescu, *Semne monetare de la începutul sec. al XX-lea*, în "Oltenia. Studii și comunicări", XI, Craiova, 1999, p. 116-122

Din punct de vedere cronologic poate fi atribuită epocii neolitice, deși și forma ei este specifică și pentru alte perioade mai târzii.

Comuna Sălcuța

Din târgul săptămânal al Craiovei a fost achiziționat un topor (secur) de tipul celor cu brațele "în cruce" (fig. 2). Din discuțiile cu vânzătorul asupra locului de descoperire, acesta susținea că a fost găsit pe teritoriul comunei Sălcuța.

Toporul are profilul longitudinal curbat, brațele egale, iar tubul de înmănușare are formă ușor ovală și este fără manșon inelar.

Din timpul turnării pe fețele toporului au rămas pori care ulterior au fost parțial șlefuiți. Piesa-un topor de dimensiuni mari-prezintă evidente urme de folosire din antichitate. L = 22 cm; greutatea = 1 kg.

În momentul achiziționării toporul era acoperit, parțial, cu o patină de culoare verde, activă, motiv pentru care a fost curățat și tratat de specialiștii de la Muzeul Olteniei.

Topoare asemănătoare de dimensiuni mai mici au fost descoperite în județul Dolj în localitățile Coțofenii din Dos², Moțăței³, Coșovenii de Jos⁴, Cârna⁵, Craiova⁶, Orodel⁷. În Oltenia asemenea topoare au mai fost descoperite la Poiana-Căzănești⁸, Pădina Mare⁹, Drobeta Turnu Severin¹⁰, Halânga¹¹, în județul Mehedinți, Obogeni, comuna Stoilești, județul Vâlcea¹², la Turcenii de Jos, comuna Turceni¹³ și Fântânele, comuna Urdari, județul Gorj¹⁴.

Această formă evoluată de topor cu brațele "în cruce" se încadrează în tipul Jaszladany¹⁵.

Cronologic aceste piese au fost atribuite perioadei eneolitice, mai precis culturilor Bodrogkeresztur și Cucuteni (fazele AB2 și B)¹⁶. În Oltenia ele pot fi puse în legătură cu cultura Sălcuța, fără a putea preciza faza (III sau IV)¹⁷.

Descoperirea acestui topor la Sălcuța, dar și în celelalte județe ale Olteniei este o dovadă incontestabilă că asemenea piese au avut o arie largă de răspândire și reprezintă un punct culminant al activității metalurgiei aramei în eneolitic¹⁸.

În încheiere apreciem-cu toate că prezentarea și încadrarea cronologică a acestor obiecte a fost făcută la modul general-că evidențierea lor, chiar și sub această formă, este un bun câștigat deoarece ele atenționează asupra unor localități pe teritoriul cărora, perieghize sau cercetări de specialitate pot identifica noi obiective arheologice.

² Al. Vulpe, SCIV, 24, 1973, 2, p. 224; idem, *Die Axte und Beile Rumänien*, II, München, 1975, p. 39, nr. 115.

³ D. Berciu, *Arheologia preistorică a Olteniei*, Craiova, 1939, p. 87.

⁴ *Ibidem*.

⁵ *Ibidem*.

⁶ *Ibidem*, p. 88.

⁷ *Ibidem*.

⁸ E. Tudor, "SCIV", 23, 1972, 1, p. 26, fig. 1/6.

⁹ O. Toropu, "Revista Muzeelor", 2, 1965, p. 167; Al. Vulpe, *op. cit.*, nr. 114.

¹⁰ Al. Vulpe, *op. cit.*, nr. 112 și 113.

¹¹ Al. Bărcăcilă, "Dacia", I, 1924, p. 293, p. 295, fig. 264.

¹² Gh. I. Petre, "SCIVA", 27, 1976, 2, p. 261, fig. 1/1.

¹³ Petre Gherghe, "SCIVA", 33, 1982, 1, p. 131, fig. 1.

¹⁴ *Ibidem*, p. 132, fig. 2.

¹⁵ Al. Vulpe, *Die Axte ...*, p. 39.

¹⁶ Bibliografie la Al. Vulpe, "SCIV", 15, 1964, 4, p. 457-466; idem, *Die Axte ...*, II, p. 45; idem, "SCIV", 24, 1973, 2, p. 226 și urm.; E. Tudor, "SCIV", 23, 1972, 1, p. 19 și urm.

¹⁷ Petre Gherghe, *op. cit.*, p. 132.

¹⁸ Al. Vulpe, *op. cit.*, p. 234.

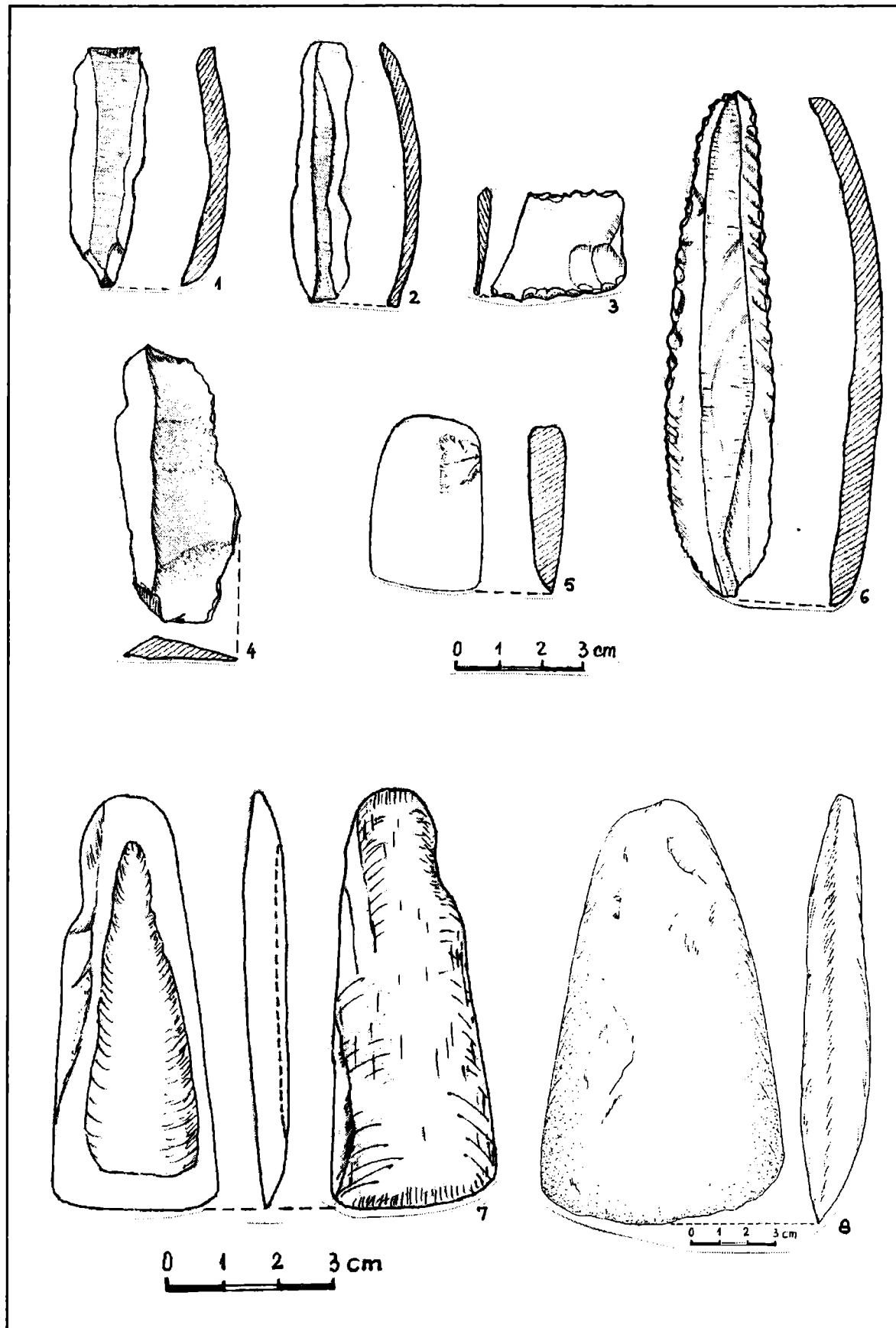

Fig. 1

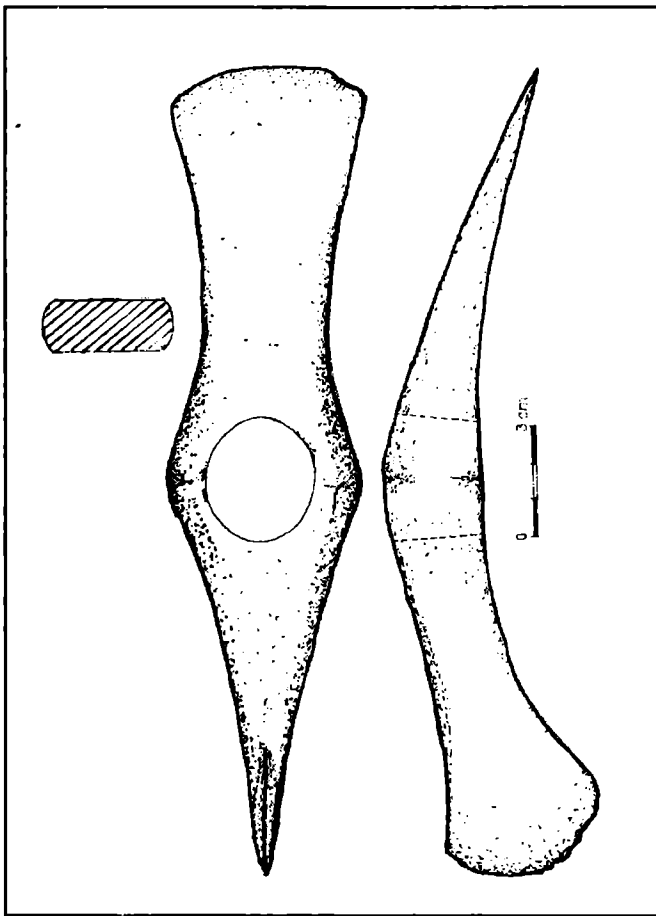

Fig. 2.